D·N
20/12 1955

Arméledningen och atomvapnen

General Ehrensvärds och andra armérepresentanters i dag publicerade uttalanden — gjorda vid en konferens för någon tid sedan — visar att man på lantmilitärt håll nu börjar få klart för sig vilken oerhörd betydelse atomvapnen har. Såtillvida är dessa uttalanden glädjande bevis på en realistisk inriktning. Detta intryck gör också den nya upplagan av soldatinstruktionen med dess utförliga redogörelse för atomvapnen och härtill knutna anvisningar, även om vissa formuleringar ter sig egendomliga; "atomvapen kommer, där de används, att ge striden ett snabbare och våldsammare förlopp än någonsin tidigare", dessa ord i inledningen bör kunna bli ett klassiskt exempel på understatement. Att organisatoriska och taktiska ändringar blir nödvändiga med hänsyn till atomvapnen klarlades av de militära talesmännen på konferensen och antydes också i den berörda broschyren. Något besynnerligt ter det sig att arméchefen främst använder risken av ett krig med atomvapen som stöd för krav på utvidgning av arméns styrka i skilda hänseenden; uppenbart är väl dock att det väsentliga är att anskaffa dylika vapen och att organisera det flyg som i första hand skall utnyttja dem.

Av större intresse är att general Ehrensvärd något mera än förut skett från officiellt håll gick in på frågan om hur atomvapen skulle kunna erhållas. Han betonade att en svensk tillverkning av dylika stridsmedel skulle kräva stora insatser av personal, material och pengar; "även efter sådana ansträngningar kan vi först om flera år räkna med resultat i form av ett fåtal atombomber". Också dessa uttryckssätt är dock vaga; det har talats om en kostnad på några hundra miljoner och en tid av mellan fem och tio år innan atomvapen kan framställas. Några alldeles bestämda uppgifter rörande kostnader och tid torde det vara omöjligt att framlägga. Till en viss grad kan självfallet den civila och den militära atomforskningen bedrivas enhetligt, och det är svårt att särskilja utgifterna för det ena och det andra syftet, likaså är det vanskligt att beräkna i vad mån vi, eventuellt mot vederlag i forskningsresultat, kan få tillgodogöra oss resultatet av det arbete som bedrivs inom andra länder.

Två saker tycks emellertid vara ostridiga. För det första att kostnaderna inte är på något sätt oöverkomliga med tanke på vår nationalinkomst och våra nuvarande utgifter för försvaret. För det andra att en svensk tillverkning av atomvapen med praktisk betydelse inte kan komma i gång förrän efter åtskilliga år och att vi alltså under denna tid, om vi litar blott på våra egna möjligheter, kommer att ha ett ytterligt svagt försvar, kommer att sakna de vapen som efter allt att döma blir de avgörande i ett framtida krigsfall.

Frågan om anskaffande av atomvapen från utlandet blir därmed av den mest centrala vikt. På denna punkt uttalade arméchefen att det måhända skulle bli möjligt att få atomvapen utifrån, "vilket det icke är för närvarande", innan den svenska tillverkningen kunde börja. Vad man här särskilt fäster sig vid är påståendet att det för närvarande inte är möjligt att få atomvapen från utlandet. Har general Ehrensvärd här informationer som inte står regeringen till buds? I alla händelser måste man efter detta uttalande än bestämdare än tidigare kräva besked från regeringens sida om något försök gjorts eller kommer att göras att anskaffa atomvapen utifrån och vad resultatet blivit av de förhandlingar som möjligen redan förts.

Har general Ehrensvärd rätt i sina uppgifter är läget följande: Sverige kan icke på lång tid självt tillverka atomvapen, vi har inga säkra utsikter att inom en kortare tid erhålla atomvapen utifrån, vi saknar genom den alliansfria politiken garantier för att Västerns försvarsgemenskap i händelse av ett angrepp understödjer oss med dylika vapen. Kort sagt, vår försvarsposition är svag och förblir svag så länge de nämnda förutsättningarna inte ändras — så svag att den i själva verket enligt överbefälhavarens utredning och för övrigt enligt alla kända fakta ter sig hopplös. Skall regeringen i denna situation ingenting göra, skall den hellre sitta med armarna i kors inför farorna än genom något slags överenskommelse med västmakterna söka trygga vårt försvar så långt det går och därmed också öka våra möjligheter att undgå angrepp? Den statsledning som försöker överskyla faran i stället för att klarlägga och möta den ådrager sig ett ohyggligt ansvar.

Saarområdets framtid

Det har varit påfallande hur Saarfrågan liksom försetts med ljuddämpare efter folkomröstningen den 23 oktober. Denna föregicks av en kampanj vars våldsamhet och hätskhet gjorde ett olustigt intryck. Korrespondenter från all världens tidningar blev illa berörda av vad de bevittnade, och speciellt de segerrika protyska partierna fick en mycket dålig press. Inför söndagens lantdagsval hade partierna träffat en inofficiell överenskommelse, enligt vilken de protyska partierna förband sig att inte skälla sina motståndare för "separatister" och "landsförrädare", medan de f. d. anhängarna av Saarområdets europeisering i gengäld skulle avstå från att tala om "nazister" och "nationalister".

Valutgången blev som väntat en seger för de i "Deutscher Heimatbund" sammanslutna tre protyska partierna, kristliga demokraterna, Saars demokratiska parti och socialdemokraterna, vilka tillsammans fick 64 procent av rösterna. Kommunisterna, som också varit mot en europeisering, fick 6 procent. De två partier som vid folkomröstningen i oktober verkade för en europeisering, kristliga folkpartiet och saarländska socialdemokraterna, samlade 28 procent. Det är då snarast förvånande att de tre förstnämnda partierna inte uppnådde en ännu större majoritet. Vid folkomröstningen röstade 67 procent mot en europeisering, dvs. i verkligheten för anslutning till Tyskland, och i fortsättningen har talats om massflykt från de europeiseringsvänliga partierna. Så har tydligen inte varit fallet, utan de allra flesta som i oktober röstade för en europeisering har också denna gång stött de mera europeiskt sinnade partierna, främst då det av förre ministerpresidenten Hoffmann ledda kristliga folkpartiet (de saarländska socialdemokraterna fick endast ett fåtal röster).

Trots segern blev de tyskvänliga partierna alltså inte så starka som hade förutsetts; därtill kom att den inbördes styrkefördelningen korsade kalkylerna. De kristliga demokraterna blev visserligen som väntat det största partiet. Men det s. k. demokratiska partiet i Saar fick nästan lika många röster, medan socialdemokraterna samlade mindre än 15 procent av rösterna i detta genomindustrialiserade område med dess stora arbetarbefolkning. Det demokratiska partiets ledare, Schneider, blev under folkomröstningskampanjen beryktad för sin rabiata nationalism och sina franskfientliga utfall; Le Monde har betecknat hans demagogi som "otillåtlig för Paris och förmodligen föga välkommen för Bonn".

Planen på en europeisering av Saarområdet fick dödsstöten vid folkomröstningen den 23 oktober. Därav har följt att också det kristliga folkpartiet övergivit europeiseringstanken och denna gång gått till val under parollen "återförening med Västtyskland"; efter återföreningen vill partiet arbeta "för franskt-tyskt samförstånd och europeisk enhet". Därmed har kristliga folkpartiet i varje fall formellt närmat sig de kristliga demokraterna, som på sistone också uppträtt relativt fransk-vänligt. Redan före valet talades det om ett eventuellt samarbete mellan dessa partier med uteslutande av Schneiders demokrater, och valutgången bör snarast ha ökat utsikterna för en sådan utveckling. En annan sak är att striden under folkomröstningskampanjen var så förbittrad att det är svårt att se hur partier som då stod mot varandra nu skulle kunna gå samman. Eftersom en författningsändring — som måste föregå en anslutning till Västtyskland — kräver 3/4 majoritet i lantdagen, är det tydligt att regeringsproblemet är allt annat än lättlöst.

Alla saarländska partier är numera ense om att Saarområdet åter bör bli tyskt; skillnaderna gäller formerna, de framtida ekonomiska förbindelserna med Frankrike och inställningen till det europeiska samarbetet. Under valkampanjen har det talats om att Saar helt enkelt skulle kunna proklamera sin anslutning till Västtyskland, men en sådan "ensidig handling" avvisas bestämt i Bonn. I Paris förklarade utrikesminister Pinay kort före folkomröstningen i oktober att saarländarna hade att välja "mellan en europeisk lösning och bibehållande av den nuvarande ordningen"; en anslutning till Västtyskland kunde med andra ord över huvud taget inte komma i fråga.

Senare har Pinay och västtyske utrikesministern Brentano haft överläggningar av vilka man på sina håll gjort ett stort nummer; det har rent av sagts att man på fransk sida nu i verkligheten skulle vara villig att samtycka till Saarområdets återförening med Västtyskland. Det finns ännu inga som helst bevis för att det förhåller sig så. I kommunikén från mötet Pinay—Brentano hette det bara att Saarfrågan måste få en lösning som motsvarar både rättens och det europeiska samarbetets krav och att förhandlingarna skall fortsätta i januari. I Paris är man tydligen angenämt överraskad över att kristliga folkpartiet klarat sig så pass som det gjort; man får inte glömma att också detta parti numera är för återförening. På längre sikt lär Saarproblemets lösning i princip vara given, men efter söndagens val framstår den saarländska opinionen mera nyanserad än man på sistone kunnat tro.

Den kraftiga höjningen av telefonavgifterna

från 200 till 300 kr. för installation kommer ovanpå en serie fördyringar och blir högst kännbar. Inte minst på landsbygden, där man är så beroende av att kunna nå kontakt i denna form, blir ökningen av inträdesavgiften mycket hinderlig. Behovet av telefon exempelvis i trakter med gles bebyggelse visas av de långa köerna för nyinstallation — men inte hade man tänkt sig att de skulle i ett slag förkortas genom att televerket och regeringen skruvade upp taxan, så att många blir ur stånd att skaffa sig telefon. Regeringsbeslutet om 100-kronorshöjningen drabbar hårt och ojämnt. Det är inte bara osympatiskt, det är oändamålsenligt att gå fram i den här stilen i stället för att anstränga sig att betjäna medborgarna i enlighet med efterfrågan. Telefonmonopolet är tydligen oförmöget att fullgöra sina förpliktelser.

PRESSGRANNAR

Barnfamiljernas situation har inte beaktats i statsskatterevisionens förslag — det ingick inte i utredningsuppdraget att göra detta —, majoriteten har fått nöja sig med ett visst hänsynstagande vid utformningen av skatteskalorna för gifta. Familjeutredningens ordförande, fru Brita Akerman, har i Morgon-Tidningen (s) lagt fram ett konkret förslag om att en del av skattesänkningen skall fördelas så att varje familj får ett visst avdrag per barn på det debiterade skattebeloppet. Innebörden blir precis densamma som om barnbidragen höjs, och det är svårt att inse varför det skall smusslas på den punkten. Administrativt kan det inte vara rimligt att av subtila psykologiska skäl skapa två mindre bidrag i stället för ett större:

Låt oss säga att staten har råd med det framlagda skattesänkningsalternativet nummer 2, som skulle kosta 336 miljoner kr. Varför inte då göra den allmänna skattesänkningen enligt alternativ 1 i stället och använda de 82 miljonerna i mellanskillnad till skattesänkning för barnfamiljerna? Det skulle bli ca 50 kr. per barn. Kan staten avvara ett så stort belopp som enligt alternativ 3 skulle barnavdraget kunna bli 100 kr. per barn osv.

För 10.000 kr.-familjen med tre barn skulle det innebära att skatten minskades med 237 kr. resp. 387 kr. mot 112 kr. resp. 138 kr. vid en generell sänkning enligt alternativ 2 resp. 3. Det är ju i alla fall någonting som märks i förhållande till den nuvarande statsskatten på 672 kr.

Dylika avdrag skulle inte behöva föranleda några särskilda källskattetabeller för barnförsörjare. Avdragen kommer i stället barnförsörjarna tillgodo antingen i form av större skatteåterbäring än eljest eller i form av minskad kvarskatt.

Aftontidningen (s) förordar fru Akermans förslag med en hänvisning till att "de 'andra sätten' av psykologiska skäl tycks vara stängda." Låt oss få en belysning av de omständigheter som tvingar statsmakterna att leka kurragömma om de vill hjälpa barnfamiljerna!

Två stora huvudproblem har inte alls berörts i direktiven för den nya bostadsutredningen, påpekar riksdagsman Sven Wedén i Expressen (fp):

1. Skall de hyror som kommer fram utan något produktionsstöd eller med starkt reducerat sådant, i hus som nybyggs bli normerande för hyresutvecklingen över huvud taget och tidigare utlämnade obetalda s. k. tilläggslån alltså återkrävas? Eller skall en ytterligare uppsplittring av hyrorna för likvärdiga lägenheter på olika nivåer accepteras och permanentas för lång tid framåt med alla de svåra orättvisor och de väldiga risker för alldeles otillräcklig bostadsproduktion som detta innebär? Det är svårt att förstå hur utredningen skall kunna finna någon bas för sitt arbete så länge detta problem kvarstår olöst.

2. Är det meningen att de stora grupperna av familjer i mellaninkomstlägena, t. ex. med 11.000 till 18.000 kr. årsinkomst, skall bli socialfall och allmänt få behovsprövade bostadsbidrag? I så fall torde besparingen på omläggningen bli obetydlig och den administrativa apparaten mycket omfattande. Eller skall mellangrupperna, som redan förut på många sätt är hårt klämda, klämmas åt ytterligare?

Dessa frågor går icke att komma förbi. De kommer att tvinga sig fram till en lösning, och i det bostadspolitiska läge regeringen fört oss in i kan någon god lösning knappast tänkas. Socialministerns direktiv för den nya utredningen betyder ett klart erkännande av ett stort misslyckande. Det är en socialdemokratisk kapitulation vi åskådar, skriver hr Wedén.

JO-institutionen föreslås få vidgade uppgifter — utvidgningen av tillsynen över kommunala organ och tjänstemän är intressantast, finner Skånska Dagbladet (bf):

Man kommer måhända från kommunalt håll att påstå att det betyder ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Utredningen, som uteslutande bestått av riksdagsmän, slår undan den argumenteringen. JO:s verksamhet begränsas till tillsyn. Han får sålunda inte inspektionsrätt över kommunala institutioner, vilket han har över alla statliga inrättningar. Faktum är att kommunala organ kan behandla medborgarna sämre än statliga utan att behöva riskera ingripande från högre ort. Det är i vår moderna tid med en väl utvecklad kommunalförvaltning en anomali. Och JO får årligen ett 40-tal anmälningar mot kommunala myndigheter utan att kunna ingripa. Klagomålen kommer givetvis att öka när en ändring

Misstänkta för åldringsskoj skaffar alibi åt varandra

Rånen och stölderna mot gamla människor i mellersta och södra Sverige kan komma att klaras upp inom de närmaste dagarna. En medelålders försäljare, tidigare straffad för liknande kupper i Stockholmstrakten, har i två månader varit efterlyst för stölder hos gamla ensamboende personer. På måndagen transporterades han till landsfiskalen i Götene sedan han blivit fast i Högsby i norra Småland. Mannen hade falska legitimationshandlingar och man vet att en annan person som också misstänks för att vara med i ligan använder den nu anhållnes identitetspapper. På så sätt söker de skaffa alibi åt varandra.

Två kvinnor som ännu inte blivit fast är "spärrade" och efterlysta över hela landet som misstänkta för att vara delaktiga i åldringskupperna. Kvinnorna har tidigare varit den nu anhållne behjälpliga med att uppsöka och salubjuda blindarbeten och hemslöjdsalster hos ensamboende pensionärer.

När mannen togs var han på en stor fest i en nyuppförd villa strax utanför Högsby. Han försökte bluffa polisen och uppgav falskt namn. När han ombads visa legitimation drog han fram ett åldersbetyg och ett betyg från en firma som är storleverantör av blindarbeten.

Båda dessa handlingar var utställda på en helt annan än den efterlyste. Polismännen lät sig dock inte luras utan tog med mannen till polisstationen i Högsby där den rätta identiteten helt klarlades.

Landsfiskalen i Götene i Västergötland underrättades då han var den som gjort efterlysningen av mannen. På måndagen transporterades den anhållne till Götene för fortsatta förhör.

De flesta stölderna och rånen mot åldringar har förövats i Småland och Västergötland, men även Värmland har haft påhälsning av ligan. För en dryg månad sedan slogs i Mönsteräs en pensionär ned av ligan och blev av med drygt 5.000 kronor. I Björkeby utanför Vetlanda och Flisby norr om Nässjö har åldringar blivit utsatta för väl planlagda stöldkupper. I andra fall har en man och en eller två kvinnor besökt åldriga kvinnor och utbjudit blindarbeten. När "försäljarna" lämnat kunden har också kundens sparkapital varit borta.

Massi

Visst finns det större utrymme för godtycke i den kommunala förvaltningen än i den statliga — Dagens Nyheter pekade för någon tid sedan på ett konkret exempel: bostadsförmedlingsverksamheten.

sker och allmänheten får kännedom därom.

Dödad av remskiva. 48-årige Gustav Gunnar Carlsson dödades på måndagen under arbete vid Falkenbergs Kolimport. Han råkade fastna i en transmission, vilken hade en hastighet av 500 minutvarv. Remskivan var försedd med säkerhetssprintar som tog fast i hans kläder och slet honom med sig flera varv innan kamraterna hann stoppa maskinen. Carlsson fördes till Falkenbergs lasarett men var vid ankomsten dit redan död. Han var ogift och sörjes närmast av åldrig moder och syskon.

TEGELBACKEN STOCKHOLM
Telefon 22 46 00
för rikssamtal: 22 40 20
Telegramadress: *Dagsnyheter*
Postgiro-nummer 1616 (för annonser) 1617 (för prenumeration)

Chefredaktör: *Herbert Tingsten*
(Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Kihlberg*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedman*

Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Heilborn*

PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan

	Stor-Sthlms tidningsområde	övriga landet
Månad .... kr.	6:75	6:25
Kvartal ...... kr.	19:75	18:25
Halvår .... kr.	39:—	36:—
Helår .... kr.	78:—	72:—

ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1955 tillhandahålles på begäran.
Från starten nr 30656
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1955

HYLLOR
praktiska konstruktioner för kontor bibliotek arkiv laboratorier butiker privatinredn.

Sparrings
Försäljningsavd.
Karlavägen 89 — Stockholm Ö.
Tel. 67 36 50 — 67 76 75 — 67 76 81

JULFYND
1000-tals vackra MATTOR äkta YLLEWILTON i alla storlekar o. kval.
190×290 160×230 170×240 140×200 80×170 60×120
135.- 178.- 98.- 128.- 69.- 89.- 58.- 25.-
MÖBLER till FYNDPRISER
Mot handp. reserveras varor för senare leverans.
DROTTNINGGATAN 44 hörn. Klarabergsg.

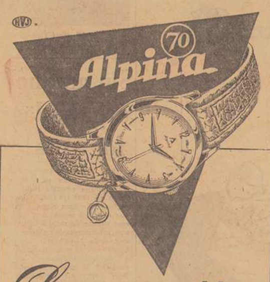

Sportur i särklass
Endast det bästa har varit gott nog då det gällt att celebrera Alpina-fabrikens 70-årsjubileum. "Alpina 70" har boett av rostfritt stål, försilvrad eller svart urtavla och Alpina-triangel i guld samt är vattentätt. Köper Ni "Alpina 70" har Ni fått ett sportur i särklass— av världsklass!
HOS STJÄRNURMAKARE ÖVER HELA LANDET

BILLERUDS AKTIEBOLAGS
fondemission 1955
Aktierna av 1955 års fondemission föreligga nu färdiga och erhållas hos
AKTIEBOLAGET SVENSKA HANDELSBANKEN
mot avlämnande av behörigen kvitterade delbevis. Bevisen böra för utbyte ingivas till det kontor, som utfärdat desamma, men utbyte kan utan kostnad för ägaren ske även genom förmedling av annat Svenska Handelsbankens kontor eller något av Wermlands Enskilda Bank Aktiebolags kontor.
Säffle i december 1955
BILLERUDS AKTIEBOLAG

NYHET
VINBÄRS-LIKÖR
BRYGG DEN SJÄLV MED
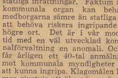

Lämplig julklapp
från KIFA
KVARTSLAMPA
ORIGINAL-HANAU
i prislägen från
Kr. 175:—

Andra lämpliga julklappar:
Badrumsvågar i förnämliga färgsammansättningar. Läsbord, ställbara och hopfällbara. Parfymer m.m. rikt urval.
KIFA
Välkommen till vår nyinredda trevliga affär
Regeringsgatan 31 · Tel. 222260 (växel) · STOCKHOLM

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.